

**Aktualizacja Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego
Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie
powiatu milickiego**

Opracowanie:
dr inż. Marcin Wdowikowski

Wrocław, grudzień 2025 r.

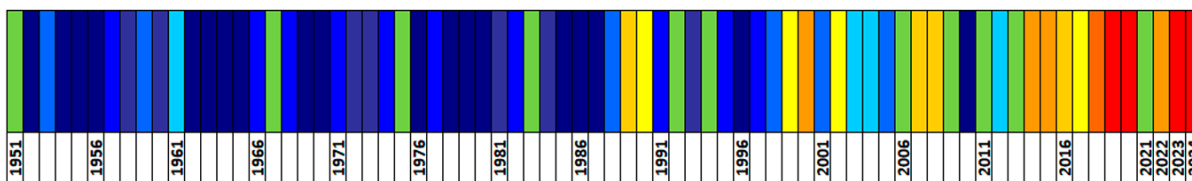
Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Stan wyjściowy i plany na lata 2021-2026: perspektywa Lokalnego Partnerstwa Wodnego	5
3. Stan wdrożenia planów i finansowanie (2021-2025)	8
4. Obecne plany i dostępne narzędzia (stan na listopad 2025)	11
5. Rekomendacje dalszych działań.....	14
6. Wykorzystane materiały	18

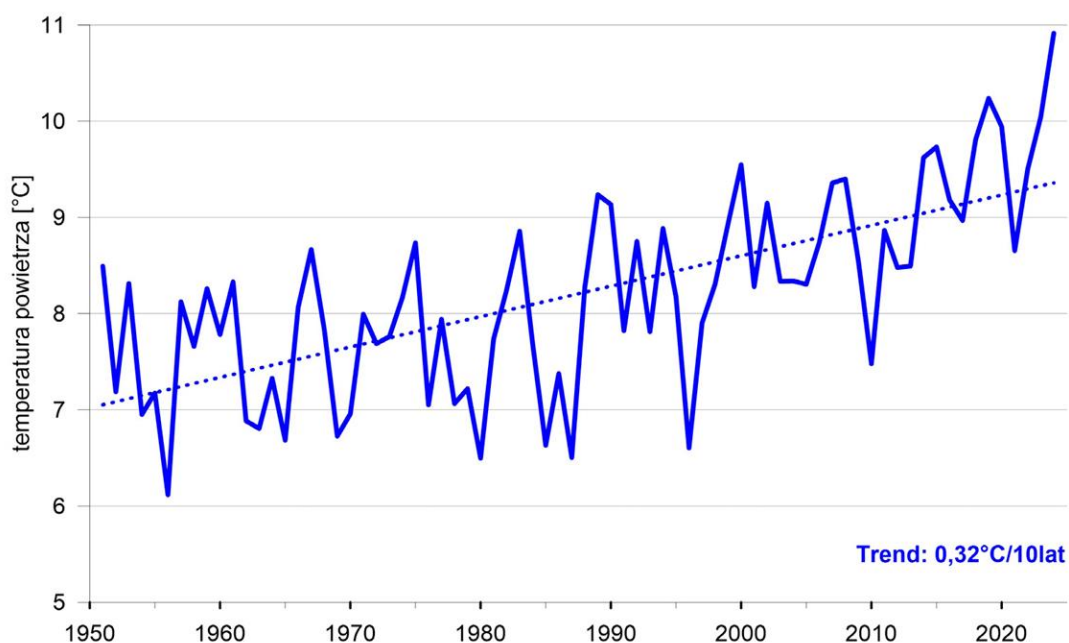
Material opracowany w ramach przedsięwzięcia pn. „Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą we Wrocławiu, na rzecz działań w poprawę gospodarki wodnej na terenie województwa dolnośląskiego” w ramach umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem bezzwrotnym w części pożyczkowej z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) NR 6/2025/DNI z dnia 22.05.2025 r.

1. Wprowadzenie

Aktualizacja planów strategicznych lokalnych partnerstw wodnych (LPW) na terenie powiatu milickiego odbywa się w warunkach utrzymującej się presji klimatycznej i hydrologicznej. Według ostatniego raportu zmian klimatycznych, sporządzonego w oparciu państwowy monitoring meteorologicznego i klimatycznego obejmującego okres 1951-2024, prowadzonego przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB), w Polsce utrzymuje się rosnąca tendencja wzrostu średniej temperatury powietrza. Jak podają autorzy raportu, szczególnie widoczne ocieplenie odnotowywane jest w ostatnich dziesięcioleciach. W okresie 2015-2024 jedynie rok 2021 został zaklasyfikowany jako termicznie normalny. Pozostałe lata charakteryzowały się dodatnim odchyleniem od normy: rok 2017 został sklasyfikowany jako lekko ciepły, 2016 jako ciepły, lata 2015 oraz 2022 jako bardzo ciepłe, natomiast lata 2019, 2020, 2023 i 2024 jako ekstremalnie ciepłe (rys 1. i 2.) [1].

Rysunek 1. Anomalie średniej temperatury powietrza w Polsce (im bardziej czerwona barwa tym większe odchylenia wartości rocznej ponad średnią wieloletnią oraz im bardziej niebieska barwa tym większe odchylenia wartości rocznej poniżej średnią wieloletnią) [1]

Rysunek 2. Dynamika zmian średniej rocznej temperatury powietrza w Polsce w latach 1951–2024 [1]

Co warto zaznaczyć, średnie wartości temperatury powietrza w poszczególnych dekadach okresu 1951-2020 zawierają się między 7,4 °C (dokładniej 7,43 stopnia w dekadzie 1961-1970) a 9,3 °C (dokładniej 9,33 stopnia w ostatniej dekadzie 2011-2020). Dane w tabeli 1 ilustrują postępujący wzrost temperatury powietrza z dekady na dekadę. Podobnie wygląda sytuacja pod kątem analizy średnich wartości dla okresów 30-letnich (tzw. normalnych okresów klimatologicznych). Niewątpliwym wzrost wartości temperatury powietrza od 7,55 °C w okresie 1951-1980 aż do 8,73 °C dla ostatniego okresu

30-letniego, tj. 1991-2020 oznacza również wzrost w ujęciu norm 30-letnich o 1,2 stopnia. Przyjmując najbardziej aktualne dane meteorologiczne dla nietypowego w opisie klimatologicznym okresu 30-letniego, 1995-2024, średnia wieloletnia wartość temperatury powietrza w Polsce wynosi 8,93 °C, co oznacza, że jest to najcieplejsze 30-lecie od 1951 roku [1].

Tabela 1. Średnie wartości temperatury powietrza w poszczególnych dekadach okresu 1951-2020 oraz okresów 30-letnich

Dekada	Średnia temperatura powietrza [°C]		Okres normalny*/ostatnie 30-lecie
1951-1960	7,61	-	-
1961-1970	7,43	-	-
1971-1980	7,61	7,55	1951-1980
1981-1990	7,97	7,67	1961-1990
1991-2000	8,27	7,95	1971-2000
2001-2010	8,59	8,28	1981-2010
2011-2020	9,33	8,73	1971-2020
2015-2024	9,70	8,93	1995-2024

*norma klimatologiczna

Obserwowane w ostatnich latach nasilenie zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe susze rolnicze i hydrologiczne, przeplatane gwałtownymi opadami nawałnymi, zmusza do rewizji dotychczasowego podejścia do gospodarki wodnej. Zjawiska te, zidentyfikowane zarówno w lokalnych diagnozach, jak i ogólnokrajowych dokumentach strategicznych, prowadzą do degradacji zasobów wodnych, strat w rolnictwie oraz zwiększają ryzyko powodzi błyskawicznych, zwłaszcza na obszarach o postępującej urbanizacji [2, 3]. We wrześniu 2024 na terenie południowej i południowo-zachodniej części województwa wystąpiła katastrofalna powódź typu opadowego, podczas której w wielu miejscach zostały przekroczone dotychczasowe rekordy wartości przepływów maksymalnych, co przyczyniło się do wywołania dotkliwych strat w infrastrukturze miejskiej, wiejskiej, a także w zakresie pól i upraw [4, 5].

Niniejszy dokument stanowi syntetyczne podsumowanie działań retencyjnych na terenie powiatu milickiego w okresie od 2021 do listopada 2025 roku. Celem analizy jest ocena ewolucji planowania i wdrażania działań, od inicjatyw lokalnych, sformułowanych w ramach Lokalnego Partnerstwa ds. Wody na początku tego okresu, po zaawansowane, ogólnokrajowe i wojewódzkie narzędzia analityczne dostępne w roku 2025. Podstawę merytoryczną stanowią kluczowe dokumenty planistyczne: krajowy Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) z 2021 roku, Wieloletni Plan Strategiczny Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody dla powiatu milickiego, plany ograniczania zagrożenia powodziowego, a także metodyka opracowania Dolnośląskiej Polityki Wodnej, która definiuje obecny, najnowocześniejszy stan wiedzy i technologii w zakresie analizy potencjału retencyjnego. Dokument ten ma na celu dostarczenie informacji o działaniach, źródłach danych i narzędzi, a także rekomendacji niezbędnych do skutecznego dostosowania przyszłych przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych do dynamicznie zmieniających się warunków środowiskowych i klimatycznych.

2. Stan wyjściowy i plany na lata 2021-2026: perspektywa Lokalnego Partnerstwa Wodnego

Rok 2021 stanowił kluczowy moment dla formalizacji działań na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej w powiecie milickim. Impulsem do zintegrowanego podejścia było utworzenie Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW), koordynowanego przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Inicjatywa ta, oparta na pilotażu z 2020 roku, miała na celu aktywizację i integrację środowisk lokalnych, diagnozę problemów oraz wypracowanie wspólnych rozwiązań na rzecz poprawy stanu zasobów wodnych w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Na podstawie spotkań i ankiet przeprowadzonych w 2021 roku, w ramach prac nad *Wieloletnim Planem Strategicznym*, zarysowano kompleksowy obraz zasobów i wyzwań dla powiatu milickiego, który przedstawiał się następująco [3]:

Zasoby i potencjał:

- Powiat leży w dorzeczu rzeki Baryczy i posiada dobrze rozwiniętą sieć hydrograficzną. Na obszarze powiatu zlokalizowane są Stawy Milickie, które są największym ośrodkiem hodowli karpia w Polsce i Europie.
- Liczne stawy mają funkcje gospodarcze, krajobrazowe i ekologiczne. Na terenie powiatu zinwentaryzowano 24 Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP).
- Zasoby wód podziemnych są oceniane jako dobre pod względem ilościowym i chemicznym i nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.
- Użytki rolne stanowią około 50% powierzchni powiatu, a wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) jest umiarkowanie korzystny (59,4 pkt). Występuje znaczący udział trwałych użytków zielonych (TUZ).
- Funkcjonują spółki wodne w gminach Cieszków, Krośnice i Milicz. Istnieje rozbudowana sieć infrastruktury wodnej związana z gospodarką stawową.

Wyzwania i problemy:

- Większość wód powierzchniowych jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, a ich stan ekologiczny został sklasyfikowany jako zły.
- Obszar charakteryzuje się małymi zasobami wód powierzchniowych i niskimi przepływami cieków, jednymi z najniższych w Polsce. Stwierdzono powtarzające się zagrożenia suszą rolniczą.
- Rozległa sieć melioracyjna i urządzenia hydrotechniczne wymagają utrzymania i konserwacji. Istnieje brak kompleksowej i aktualnej inwentaryzacji urządzeń melioracyjnych.
- Rolnicy oczekują zwiększenia dofinansowania oraz uproszczenia procedur przygotowania dokumentacji i uzyskania pozwoleń.
- Podczas LPW uznano, że wiedza o stosunkach wodnych w powiecie jest nieznana i niedostępna.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę, *Wieloletni Plan Strategiczny* wskazywał również listę priorytetowych potrzeb inwestycyjnych oraz rekomendacji systemowych, które zostały wyraźnie podzielone na potrzeby inwestycyjne oraz rekomendacje systemowe i edukacyjne. W ramach potrzeb inwestycyjnych uczestnicy spotkań LPW zgłosili szereg konkretnych, pilnych zadań, które miały zostać podjęte w kolejnych latach w obrębie kompetencyjnym jednostek, głównie gmin jako najliczniejszej grupy przedstawicieli samorządu terytorialnego [3]. Przedmiotowe potrzeby zestawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Potrzeby inwestycyjne wybranych gmin w powiecie milickim [3]

Lp	Gmina	Rodzaj inwestycji/działania
1	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Cały powiat)	Odbudowa zastawek rowów melioracyjnych i przepustów (retencja korytowa).
2	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Cały powiat)	Modernizacja wałów przeciwpowodziowych na rzekach w zlewni Baryczy w celu dostosowania do aktualnego zagrożenia powodziowego.
3	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Obszary zurbanizowane)	Przeciwdziałanie skutkom suszy i ulewnych deszczy poprzez zastosowanie zielono-błękitnej infrastruktury.
4	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Rekomendacje ogólne)	Budowa zbiorników wodnych dwufunkcyjnych (do przechwytywania nadmiaru wody podczas powodzi i zatrzymywania wody podczas suszy).
5	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Rekomendacje ogólne)	Budowa zbiorników przydomowych lub przy dużych obiektach, przechwytyjących deszczówkę.
6	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Rekomendacje ogólne)	Remont i konserwacja Kanału Południowego oraz budowa zastawek piętrzących w celu nawadniania pól i łąk (w szczególności w okresach suszy).
7	Gmina Milicz, Cieszków, Krośnice (Rekomendacje ogólne)	Wykonanie inwentaryzacji cieków wodnych z podziałem na właścicieli w celu uregulowania stanu prawnego i określenia odpowiedzialności za utrzymanie.

Dyskutowane podczas spotkań studialnych i warsztatów rekomendacje systemowe i edukacyjne koncentrowały się głównie wokół kwestii finansowych, edukacyjnych, formalnych, a także związanych z przyszłym funkcjonowaniem LPW. Najważniejsze konkluzje obejmowały [3]:

- Finansowanie: wskazano na konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie systemów melioracyjnych, podkreślając, że dotacje celowe i budżety gminne są niewystarczające.
- Edukacja: Zdiagnozowano deficyt wiedzy na temat hydrologii, gospodarki wodnej i zmian klimatu. Zarekomendowano prowadzenie kampanii informacyjnych, warsztatów i szkoleń, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- Kwestie formalno-prawne: Postulowano uproszczenie procedur pozyskiwania środków finansowych, skrócenie czasu wydawania decyzji wodnoprawnych oraz doprecyzowanie zapisów ustawy Prawo wodne i o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Rozwój partnerstwa: Zalecono dalszą konsolidację LPW, aby stało się ono lokalną grupą wpływu, sygnalizującą potrzeby powiatu w krajowych procesach planistycznych.

W kontekście krajowym, równoległe do działań lokalnych, w 2021 roku na poziomie krajowym przyjęto Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), stanowiący nadrzędny dokument strategiczny. PPSS dokonał kompleksowej diagnozy zagrożenia suszą w Polsce i wyznaczył katalog 25 działań mających na celu m.in. zwiększanie retencji, racjonalizację zużycia wody i edukację. Choć plan ten stanowił ramę dla działań w całym kraju, w jego załącznikach inwestycyjnych (Lista A, B i C) nie zidentyfikowano żadnych konkretnych, priorytetowych projektów zlokalizowanych bezpośrednio na terenie gmin powiatu milickiego [2]. Fakt ten dodatkowo podkreślał znaczenie inicjatyw oddolnych, takich jak LPW, w identyfikowaniu i realizacji lokalnych potrzeb retencyjnych. Podobnie po roku 2022, w którym miała miejsce katastrofa ekologiczna na rzece Odrze, w dniu 13 lipca 2023 roku do obiegu prawnego weszła ustawa o rewitalizacji Odry (Dz. U. 2023, poz. 1963), której głównymi celami było określenie szczegółowych zasad i warunków przygotowania inwestycji mających na celu poprawę warunków środowiskowych rzeki Odry w zakresie ilości i jakości wody w tej rzece, a także środowiska wodnego oraz zwiększenie możliwości retencionowania wody na obszarze zlewni tej rzeki, zwanych dalej „inwestycjami dla Odry” oraz funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze mogącym mieć wpływ na środowisko wodne w dorzeczu rzeki Odry, zwanych dalej „inwestycjami w zakresie gospodarki wodno-ściekowej”. Ustawa dodatkowo miała regulować działania analityczno-planistyczne na wybranych ciekach wodnych stanowiących dopływy rzeki Odry, przewidzianych do wykonania w celu identyfikacji potrzeb podejmowania dalszych działań niezbędnych do poprawy warunków środowiskowych rzeki Odry, zwane dalej „działaniami planistycznymi”, a także definiować zasady wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej [6]. Pomimo, iż przedmiotowa ustawa nie objęła w istotny sposób przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych w zakresie poprawy stosunków wodnych w powiecie milickim, jest to przykład kolejnego dokumentu wysokiej rangi, który odnosi się do obszaru gospodarki wodnej, podkreślając istotność tematu oraz wciąż występujące deficyty realnych działań i wieloletnie zaniedbania w obszarze gospodarki wodnej, w szczególności w zakresie utrzymania infrastruktury wodno-melioracyjnej, skutkujące coraz częściej i coraz dotkliwszymi stratami na skutek występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, w tym powodzi i suszy.

W okresie od 2021 do 2025 zyskał na znaczeniu Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych, którego głównym celem było zaproponowanie Obszarów Priorytetowych, w których działania renaturyzacyjne powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności (bazowano w tym zakresie na doświadczeniach zdobytych w trakcie przeprowadzonych badań pilotażowych, którymi objęto 17 przypadków rzecznych, 5 jeziornych i po jednym przypadku dla wód przejściowych i przybrzeżnych). Jednocześnie w skali kraju przeprowadzono analizę skoncentrowaną na diagnozie problemów i zdefiniowaniu Obszarów Wymagających Renaturyzacji (OWR), którym przypisano potencjalne zestawy działań ukierunkowanych na poprawę wskaźników hydromorfologicznych. Program renaturyzacji bezpośrednio znalazł odzwierciedlenie w ramach II aPGW (aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami), gdzie włączono działania służące poprawie stanu hydromorfologicznego dla jcwp zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych lub dla obszarów chronionych. Zaplanowano przeszło 2 tys. działań mających na celu poprawę warunków hydromorfologicznych rzek i potoków [7].

Istotne dla ochrony zasobów wodnych stało się rozszerzenie obowiązku opracowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu (MPA) dla miejscowości powyżej 20 tysięcy mieszkańców (wcześniej takie plany sporządzano jedynie dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców). Nowe zadanie wprowadzono wraz z nowelizacją ustawy Prawo ochrony środowiska ustawą zmieniającą z dnia 27 listopada 2024 r. [8]. Wśród dokumentów, których cele powinny być wzięte pod uwagę w opracowaniu MPA, a odnoszą się również do kwestii zarządzania zlewniowego, ochrony wód i rozwijania retencji miejskiej oraz krajobrazowej, wymienić można [9]:

Dokumenty krajowe:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), która określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), w której znajduje się odzwierciedlenie postanowień SOR określonych w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony”. KSRR stanowi główny dokument polityki regionalnej państwa,
- Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030), której główną rolą jest koordynacja polityk sektorowych odnoszących się do miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych,
- Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP 2030), której głównym celem jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020), który jest podstawowym dokumentem kraju w obszarze adaptacji do zmian klimatu (dokument jest w trakcie aktualizacji),
- Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050), która określa wyzwania rozwojowe w obszarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, a także środowiskowym.

Dokumenty regionalne:

- plan zagospodarowania przestrzennego województwa,
- strategia rozwoju województwa,
- program ochrony środowiska dla województwa.

Dokumenty lokalne:

- strategia rozwoju miasta lub gminy,
- programy ochrony środowiska lub program zrównoważonego rozwoju,
- dokumenty planowania i zagospodarowania przestrzennego (plan ogólny gminy lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – do czasu jego obowiązywania oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego),
- plan rozwoju lokalnego,
- lokalny program rewitalizacji, o strategię rozwoju turystyki,
- plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- programy gospodarki wodno-ściekowej, w tym również zagospodarowania wód opadowych,
- programy małej retencji,
- programy gospodarki niskoemisyjnej,
- waloryzacje przyrodnicze oraz opracowania ekofizjograficzne i dokumenty w dziedzinie ochrony i kształtowania systemu przyrodniczego miasta.

3. Stan wdrożenia planów i finansowanie (2021-2025)

Ocena stopnia realizacji planów z 2021 roku napotyka na ograniczenia wynikające z charakteru dostępnych dokumentów, które koncentrują się na diagnozie i planowaniu, a nie na sprawozdawczości z wykonanych zadań. Niemniej jednak, na podstawie dostępnych danych można nakreślić ogólny obraz działań. Samo powstanie Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody i opracowanie Wieloletniego Planu Strategicznego w 2021 roku należy uznać za ważne, zrealizowane działanie o charakterze organizacyjnym, z potencjałem do działań planistycznych i wdrożeniowych. Dokument ten nie stał się jednak formalną podstawą do dalszego artykułowania potrzeb i koordynacji wysiłków na poziomie

lokalnym, tym bardziej do aplikowania po środki finansowe na realizacji przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych, pojawiających się w kolejnych dokumentach, planach i strategiach.

Finansowanie utrzymania infrastruktury wodnej, będące stałym wyzwaniem, było kontynuowane w oparciu o istniejące mechanizmy. W okresie 2021-2025, większość projektów ujętych w lokalnych planach strategicznych powiatu milickiego pozostawała w fazie planowania, projektowania lub wczesnej realizacji, zgodnie z długimi horyzontami czasowymi (2022-2027, a nawet 2033), co jest typowe dla dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych. W latach 2021–2025 w powiecie milickim widać dwa główne kierunki działań: bieżące utrzymanie urządzeń melioracji szczegółowej (rowy, przepusty, drobne roboty utrzymaniowe) oraz inwestycje w infrastrukturę wodno-ściekową (SUW, wodociągi, kanalizacja sanitarna i deszczowa). W obszarze melioracji gminy sięgały po wsparcie z budżetu województwa, przykładowo Gmina Cieszków uzyskała środki na „bieżące utrzymanie urządzeń melioracji szczegółowej” zarówno w 2021 r. (20 tys. zł), jak i w 2025 r. (17,54 tys. zł). Równolegle Gmina Krośnice pojawia się w zestawieniu z 2021 r. z zadaniem utrzymaniowym, ale z kwotą „przyznano: 0,00 zł”, czyli brak dofinansowania w danym naborze. W części inwestycyjnej mocno wybijają się poprawa bezpieczeństwa dostaw wody i rozwój sieci: Krośnice raportują pozyskanie środków na „przebudowę stacji uzdatniania wody SUW Łazy Małe” (Polski Ład) oraz kontynuację działań sieciowych, m.in. poprzez postępowania na „budowę odcinków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej”, a w 2024 r. wskazują już koszty całkowite i dofinansowanie w ramach promesy oraz podpisane umowy na konkretne odcinki sieci. Dla samego Milicza widoczne są również zadania związane z kanalizacją deszczową (np. w pakiecie z przebudową układu drogowego). Na poziomie działań utrzymaniowych w 2025 r. pojawiają się także zadania Wód Polskich obejmujące obszar Nadzoru Wodnego w Miliczu (m.in. konserwacja wałów na Baryczy) wraz z podaną kwotą przeznaczoną na daną część zamówienia. W tabeli 3 zestawiono najważniejsze zrealizowane przedsięwzięcia sprawozdawane w biuletynach informacji publicznej poszczególnych gmin [10].

Tabela 3. Działania z obszaru gospodarki wodno-ściekowej i melioracyjnej oraz utrzymania cieków na terenie powiatu milickiego w latach 2021-2025 [10]

Rok	JST / instytucja	Kategoria	Nazwa zadania	Kwota (jeśli podano)	Pełny adres URL
2021	Gmina Cieszków	Melioracje (utrzymanie)	„Bieżące utrzymanie urządzeń melioracji szczegółowej na terenie Gminy Cieszków”	20 000,00 zł	1
2021	Gmina Krośnice	Melioracje (utrzymanie)	„Bieżące utrzymanie melioracji wodnych szczegółowych będących własnością gminy”	25 000,00 zł (przyznano: 0,00 zł)	1
2022	Gmina Krośnice	Zaopatrzenie w wodę (SUW)	„przebudowę stacji uzdatniania wody SUW Łazy Małe” (Gmina Krośnice)	796 469 tys. zł	2
2022	Gmina Milicz	Kanalizacja deszczowa / odwodnienie	„Rozwój infrastruktury drogowej i sieciowej w Gminie Milicz (...) oraz kanalizacji deszczowej – ul. Dąbrowskiego w Miliczu” (Platforma Zakupowa)	—	3
2023	Gmina Krośnice	Wodociągi i kanalizacja (sieci)	„Budowa odcinków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w gminie	—	4

			Krośnice” (Platforma Zakupowa)		
2024	Gmina Krośnice	Wodociągi i kanalizacja (sieci)	„Budowa odcinków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej” – dokument o promesie i umowach (Etap I – odcinki sieci wodociągowej itd.)	koszt całkowity: 2 491 638,06 zł; dofinansowanie: 1 924 435,00 zł	5
2025	Gmina Cieszków	Melioracje (utrzymanie)	„Bieżące utrzymanie urządzeń melioracji szczegółowej na terenie Gminy Cieszków”	17 540,00 zł	6
2025	PGW Wody Polskie (RZGW Wrocław)	Utrzymanie cieków/wałów (przeciwpowodziowe)	Postępowanie: „Usługi związane z koszeniem i wykaszaniem brzegów rzek, cieków i kanałów” – część obejmująca NW Milicz („Konserwacja wałów w NW Milicz rzek Barycz (...)”)	Część 4: 269 175,77 zł	7
2025	PGK „Dolina Baryczy” Sp. z o.o. (Milicz)	Kanalizacja sanitarna (tereny wiejskie)	Ogłoszenie: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich znajdujących się poza aglomeracjami w gminie Milicz” (komunikaty.pl)	—	8

1 https://umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/WROW/Dzial_Rolnictwa/2021_ODW_dokumenty/Melioracje_-_Lista_Rankingowa_-_VI_2021.pdf

2 <https://www.krosnice.pl/asp/core/pdf.asp?akcja=artykul&artykul=3295&menu=116>

3 <https://platformazakupowa.pl/transakcja/688831>

4 <https://platformazakupowa.pl/transakcja/860261>

5 https://www.krosnice.pl/asp/pliki/2024/podpisanie_promesy_umowy_z_wykonawca_realizacja_inwestycji_-_budowa_odcinkow_sieci_kanalizacyjnej_i_wodociagowej.pdf

6 https://umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/WROW/Dzial_Rolnictwa/2025_-_Melioracje/353_dc.pdf

7 <https://przetargi.wody.gov.pl/wp/postepowania-przetargow/download/167911%2CINFORMACJA-O-KWOCIE-09072025.html>

8 https://www.komunikaty.pl/ogloszenie/2025_BZP%2B00631832_01/bzp%3A-%E2%80%9Ebudowa-sieci-kanalizacji-sanitarnej-na-terenach-wiejskich-znajdujacych-sie-pozza-aglomeracjami-w-gminie-milicz%E2%80%9D

Na początku roku 2024 została opublikowana „Informacja na temat systemu wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)”. Beneficjentami wsparcia finansowego były [11]:

- jednostki samorządu terytorialnego, na realizację inwestycji dot. urządzeń melioracji wodnych i urządzeń wodnych na terenach rolniczych lub leśnych i rewitalizację byłych i istniejących zbiorników wodnych w celu rozwoju ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich,
- jednostki doradztwa rolniczego na realizację działań związanych z aktywizacją i promocją Lokalnych Partnerstw Wodnych,
- PGW WP na prace inwentaryzacyjne związane z opracowaniem bazy danych urządzeń melioracji wodnych i gruntów zmeliorowanych.

W obszarze B: Inwestycje w Infrastrukturę Wodną skoncentrowano się na realizacji projektów infrastrukturalnych, mających na celu rozwój ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich, w szczególności [11]:

- Zakres wsparcia: Przedsięwzięcia związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych oraz niewielkich urządzeń wodnych (w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania).
- Lokalizacja: Realizowane na terenach rolniczych, ale możliwa jest również realizacja inwestycji na wiejskich terenach zurbanizowanych, pod warunkiem, że inwestycje będą miały pozytywny wpływ na grunty rolne lub leśne.
- Ostateczny odbiorca wsparcia: Samorząd gmin wiejskich lub miejsko-wiejskich, lub związek takich gmin.
- Koszty kwalifikowalne: Obejmują koszty budowy lub modernizacji wspomnianych urządzeń (w tym małych urządzeń wodnych ograniczających odpływ wody) oraz koszty zastosowanych rozwiązań opartych na przyrodzie (NbS). Obejmują również koszty ogólne (np. pozwoleń i nadzoru inwestorskiego) nieprzekraczające 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych.
- Wykluczenia: Koszty VAT, zakupu samochodów osobowych, a także budowa lub modernizacja dużych urządzeń piętrzących i elektrowni wodnych są kosztami niekwalifikowalnymi. Inwestycje muszą spełniać zasady DNSH (nie czynić znaczącej szkody).

W organizowanych konkursach brane były pod uwagę przedsięwzięcia i zamierzenia inwestycyjne zaplanowane w *Wieloletnich Planach Strategicznych* z roku 2021.

4. Obecne plany i dostępne narzędzia (stan na listopad 2025)

W omawianym okresie, tj. od 2021 do 2025 roku, doszło do aktualizacji wielu serwisów bazodanowych jak np. geoportal krajowy zarządzany przez GUGIK (Główny Urząd Geodezji i Kartografii) oferujący coraz szerszy zakres usług przestrzennych danych publicznych w formie Web Map Service (WMS) czyli międzynarodowego standardu udostępniania danych przestrzennych w Internecie w postaci rastrowej (<https://www.geoportal.gov.pl/pl/aplikacje/geoportal-krajowy> [12]) oraz wdrożenia narzędzi analitycznych i serwisów informacyjnych dostępnych online jak np. klimat.imgw.pl [13], <https://renaturyzacja.imgw.pl> [14] czy opublikowany w listopadzie 2025 serwis Instytutu Rozwoju Terytorialnego „Dolnośląska baza wiedzy o wodzie” [15]. Perspektywa planowania działań retencyjnych w powiecie milickim uległa fundamentalnej zmianie wraz z opracowaniem, „Analizy potencjału retencyjnego województwa dolnośląskiego” w ramach tworzenia Dolnośląskiej Polityki Wodnej [16, 17]. Dokument ten, oparty na najnowszych danych i zaawansowanych metodykach analitycznych, stanowi potężne narzędzie wspierające podejmowanie decyzji, znacznie wykraczające poza możliwości dostępne w 2021 roku. Analiza potencjału retencyjnego stanowi skok jakościowy w planowaniu strategicznym, dostarczając zintegrowanych i precyzyjnych danych przestrzennych. Do kluczowych narzędzi i programów dostępnych w 2025 roku należą [17]:

1. Zintegrowana Baza Danych Przestrzennych: Stworzono wyczerpującą bazę danych, która integruje informacje z kilkudziesięciu źródeł, aktualizowanych na lata 2023–2025. Obejmuje ona m.in.:
  - Dane hydrograficzne (MPHP): sieć rzek i rowów, granice zlewni.
  - Dane topograficzne (BDOT10k): szczegółowe pokrycie terenu, sieć dróg, uzbrojenie terenu.
  - Dane teledetekcyjne: zobrazowania satelitarne (Sentinel-2, Landsat 9), dane Copernicus (Corine Land Cover, Water and Wetness, High Resolution Layer Forest Type).
  - Dane specjalistyczne: mapy glebowo-rolnicze, Bank Danych o Lasach (BDL), Numeryczny Model Terenu (NMT) o wysokiej rozdzielczości (1m).
  - Narzędzia analityczne: do szczegółowej analizy spływów powierzchniowych i identyfikacji obszarów bezodpływowych w miastach.

2. Zaawansowane Metodyki Oceny Potencjału Retencyjnego: Analiza wykorzystuje dedykowane, ilościowe metody oceny dla różnych form retencji:
  - Retencja mokradłowa: Oszacowanie pojemności retencyjnej na podstawie polowej pojemności wodnej dla różnych typów torfowisk i szuwarów.
  - Retencja leśna: Obliczanie zdolności intercepcji (przez korony, ściółkę i glebę) w oparciu o typ siedliskowy lasu z bazy BDL.
  - Retencja glebowa: Wykorzystanie map glebowo-rolniczych do przypisania polowej pojemności wodnej (PPW) dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.
  - Retencja w systemach melioracyjnych: Zastosowanie wzoru Grygoruka do oszacowania objętości wody możliwej do zretencjonowania w rowach przy zastosowaniu urządzeń piętrzących.
  - Retencja dolin rzecznych: Identyfikacja potencjalnych obszarów do odsunięcia wałów przeciwpowodziowych i szacowanie pojemności retencyjnej na podstawie map zagrożenia powodziowego.
  - Retencja miejska (Błękitno-Zielona Infrastruktura - BZI): Obliczanie potencjału retencyjnego dla różnych form BZI (parki, ogrody, trawniki) oraz analiza Powierzchniowej Miejskiej Wyspy Ciepła (PMWC) dla Wrocławia na podstawie danych Polskiej Agencji Kosmicznej (POLSA) z 2022 roku.
3. Kompleksowe Wskaźniki Oceny: Do syntetycznej oceny potencjału zlewni wykorzystano uznane wskaźniki hydrologiczne:
  - Metoda SCS-CN (Curve Number): Pozwala na oszacowanie maksymalnej potencjalnej retencji zlewni (S) i skłonności do generowania spływu powierzchniowego na podstawie rodzaju gleby i użytkowania terenu.
  - Wskaźnik LHP (Landscape Hydric Potential): Bezwymiarowy wskaźnik oceniający skumulowany wpływ kluczowych atrybutów środowiska (hydrogeologia, typ gleby, nachylenie terenu, pokrycie terenu) na zdolność zlewni do retencjonowania wody.

Efektem przeprowadzonych analiz jest zestaw produktów zawierających zestawy danych oraz rekomendacje w zakresie zidentyfikowanych obszarów potencjału retencyjnego w przyjętych kategoriach. W zestawie dostępnych materiałów znalazły się karty retencji dla gmin oraz karty retencji dla wybranych zlewni rzecznych zawierająca szczegółową charakterystykę, bilans wodny, ocenę potencjału retencyjnego oraz propozycje konkretnych działań, w tym katalogi rekomendacji ogólnych i szczegółowych, skierowanych do różnych grup interesariuszy (administracja rządowa, samorządy, Wody Polskie, Lasy Państwowe, rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich).

W tabeli 4 zestawiono przykładową informację dotyczącą potencjału retencyjnego w kategorii „melioracje” dla poszczególnych gmin powiatu milickiego na tle całego województwa dolnośląskiego. Udział powierzchni nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w powierzchni gminy wskazuje, że warunki do rozwoju retencji w tym kierunku są wyraźnie największe na terenie gminy Milicz obszar wiejski. Najdłuższa sieć melioracyjna występuje na terenie tych gmin Milicz obszar wiejski oraz Krośnice, natomiast wartości sumarycznej szacunkowej pojemności wodnej retencji melioracji w gminach powiatu milickiego wahają się od poniżej 10 m³ w gminie miejskiej Milicz do ok. 277850 m³ w gminie wiejskiej Milicz oraz ok 193414 10 m³ w gminie Krośnice.

Tabela 4. Potencjał retencyjny dla melioracji na terenie powiatu milickiego z podziałem na gminy [17]

teryt	nazwa jednostki ewidencyjnej	powierzchnia gminy [km²]	długość rowów melioracyjnych w gminie [m]	suma szacunkowej pojemności wodnej retencji melioracji w gminie [m³]	powierzchnia nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w gminie [m²]	udział powierzchni nowych obszarów predysponowanych do prowadzenie melioracji dwufunkcyjnych w powierzchni gminy [%]
02	Województwo dolnośląskie	19946.938	24725061.366	12496905.826	150547613.065	0.755
021301_2	Cieszków	100.839	147838.891	53281.878	929547.150	0.922
021302_2	Krośnice	178.522	457859.586	193414.028	2682609.509	1.503
021303_4	Milicz - miasto	13.505	49.051	10.332		
021303_5	Milicz - obszar wiejski	422.006	709006.259	277850.069	4848836.562	1.149

5. Rekomendacje dalszych działań

W oparciu o analizę planów z 2021 roku oraz nowe możliwości analityczne dostępne w 2025 roku, sformułowano następujące rekomendacje dla dalszych działań w powiecie milickim [17]:

1. Integracja i operacjonalizacja nowych danych i narzędzi, w tym wdrożenie wyników analiz przestrzennych i priorytetyzacja inwestycji :
  - rekomenduje się, aby Dolnośląskie Partnerstwo ds. Wody oraz samorzady gminne niezwłocznie włączyły wnioski z Kart Retencji dla Gmin (MODUŁ 7) oraz Katalogu Rekomendacji (MODUŁ 8a) do swoich aktualizowanych planów strategicznych i programów rozwoju. Stanowią one gotową, opartą na danych, podstawę do planowania konkretnych działań.
  - Rekomenduje się aby zidentyfikowane w 2021 roku oraz zaktualizowane w 2025 r. ogólne potrzeby inwestycyjne w zakresie lokalnej retencji powinny być stale weryfikowane i priorytetyzowane w oparciu o warstwy wynikowe analizy potencjału retencyjnego. Należy skupić inwestycje na obszarach o największym potencjale do zwiększenia retencji lub największym deficycie.
2. Działania w obszarze technicznym i inwestycyjnym:
  - Kontynuowanie działań na rzecz modernizacji systemów melioracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem na zmianę ich funkcji z czysto odwadniającej na odwadniająco-nawadniająca, poprzez budowę i remonty zastawek oraz progów, zgodnie z rekomendacjami PPSS i analizy potencjału.
  - Samorzady, zwłaszcza na terenach podmiejskich o dużej presji inwestycyjnej, powinny aktywnie wykorzystywać analizy przestrzenne do wdrażania rozwiązań retencyjnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Celem jest retencja wód opadowych w miejscu ich powstawania.
  - Aktywnie wspieranie i finansowanie działań z zakresu małej retencji krajobrazowej i rolniczej (oczka wodne, stawy, zadrzewienia śródpolne), które są zgodne z celami PPSS i mogą być realizowane na poziomie pojedynczych gospodarstw i sołectw.
3. Działania w obszarze formalno-prawnym i organizacyjnym:
  - Podejmowanie działań na szczeblu regionalnym i krajowym w celu formalnego umocowania Lokalnych Partnerstw Wodnych, określenia ich kompetencji (np. opiniodawczych) oraz zapewnienia stabilnych źródeł finansowania ich działalności.
  - Usprawnienie i priorytetyzacja procedur administracyjnych w zakresie uzyskiwania pozwoleń wodnoprawnych. Wyzwanie zidentyfikowane w 2021 roku pozostaje kluczową barierą aplikowania po finansowanie przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych związanych z retencją wody.
  - Wykorzystanie analiz do aplikowania o środki finansowe na wdrażanie i rozwój rozwiązań retencyjnych. Szczegółowe dane i informacje dostępne w aktualnych narzędziach analitycznych umożliwiają przygotowywanie wysokiej jakości informacji dotyczącej potencjału retencyjnego, które mogą być wykorzystane we wnioskach o dofinansowanie projektów retencyjnych z różnych źródeł, np. ze środków krajowych (NFOŚiGW, WFOŚiGW) lub unijnych.
4. Działania edukacyjne i społeczne:
  - Kontynuacja prowadzenia działań edukacyjnych zgodnie z postulatami z 2021 roku, wykorzystując nowe dane do wizualizacji problemów i potencjalnych rozwiązań.

Szczególną uwagę należy zwrócić na edukację rolników i mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie dobrych praktyk rolniczych zwiększających retencję glebową a także dedykowanych szkoleń i warsztatów specjalistycznych dla pracowników jednostek regionalnych i lokalnych.

- Upowszechnianie danych oraz wyników analiz w szerokim, publicznym dostępie aby zwiększyć świadomość społeczną i umożliwić podejmowanie świadomych decyzji przez mieszkańców i inwestorów.
- Wspieranie działań i inicjatyw lokalnych mających na celu poprawę gospodarki wodnej oraz rozwój zrównoważonych działań w ochronie środowiska i zasobów wodnych.

W oparciu o doświadczenia w okresie od 2021 do 2025, dyskusje tematyczne realizowane podczas spotkań edukacyjnych organizowanych w ramach LPW przez Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, dokonano rozpoznania aktualnych potrzeb w zakresie przedsięwzięć i zamierzeń inwestycyjnych w zakresie wdrażania nowej i poprawy potencjału istniejącej infrastruktury retencyjnej wśród uczestników LPW w roku 2025, które zestawiono w tabeli 5. Zebrane informacje pochodzą od jednostek, które zgodziły się na przekazanie przedmiotowych informacji oraz były zainteresowane włączeniem się w prace związane z aktualizacją *Wieloletniego Planu Strategicznego* dotyczącego Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu milickiego. Brak informacji zwrotnej o zakresie zrealizowanych przedsięwzięć oraz nowych zamierzeń może spowodować, że przedstawione propozycje pozostaną niekompletne. Przyjmując jednak, że *Wieloletni Plan Strategiczny* obejmuje okres do roku 2026, proponuje się uznać, że jest to względny obraz potrzeb inwestycyjnych w skali powiatu, który wobec kształtującej się polityki wodnej województwa dolnośląskiego będzie ulegał ukierunkowanym modyfikacjom po roku 2026. W tabeli 6 zestawiono dotychczasowe propozycje zawarte w *Wieloletnim Planie Strategicznym*.

Tabela 5. Wykaz inwestycji zaproponowanych przez partnerów LPW w powiecie milickim przesłanych elektronicznie w ramach LPW

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Lokalizacja (opisowo np. miejscowość lub współrzędne)	Całkowity zakres rzeczowy zadań/ krótki opis, w tym parametry techniczne	Stopień przygotowania inwestycji (koncepcja/ plan / realizacja)	Zakres wymaganych dokumentacji	Szacowany okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Instytucje/ podmiot, z którymi wymagana jest współpraca przy realizacji planowanego przedsięwzięcia
1	Krośnice	Remont przepustu	Lędzina	Remont całkowity przepustu z wymianą nawierzchni nad przepustem	Koncepcja	brak	2026	80 000,00 zł brutto	Powiat Milicki	-
2	Milicz	Remont przepustu	Wielgie Milickie	Remont całkowity przepustu	Koncepcja	brak	2026	80 000,00 zł brutto	Powiat Milicki	-
3	Milicz	Remont przepustu	Ostrowąsy	Remont całkowity przepustu	Koncepcja	brak	2026	80 000,00 zł brutto	Powiat Milicki	-
4	Milicz	Remont poboczy drogi powiatowej nr 1410 D	Milicz-Gogołowice	Obustronna ścinka poboczy	Koncepcja	brak	2026	200 000,00 zł brutto	Powiat Milicki	-
5	Krośnice	Renowacja rowów przy drożnych dr powiatowa nr 1447 D	Luboradów-Kotlarka	Obustronna konserwacja rowów	Koncepcja	brak	2026	200 000,00 zł brutto	Powiat Milicki	-

Pozostali przedstawiciele LPW na terenie powiatu milickiego nie zgłosili nowych przedsięwzięć.-

Tabela 6. Spis inwestycji zaproponowanych przez partnerów DPW w powiecie milickim w ankietach wypełnianych na spotkaniach lub przesyłanych elektronicznie (WPS 2021)

Lp	Gmina	Nazwa inwestycji	Całkowity zakres rzeczowy zadania /krótki opis, w tym parametry techniczne/	Współrzędne X Y w układzie 92	Stopień przygotowania inwestycji (jeśli dopiero w planach proszę to napisać)	Zakres wymaganej dokumentacji	Okres realizacji inwestycji	Szacowany koszt zadania [zł]	Rodzaj podmiotu odpowiedzialnego za dalsze utrzymanie inwestycji	Obszar oddziaływania na grunty rolne [ha]
1	cały powiat (wszystkie gminy)	Odbudowa zastawek rowów melioracyjnych	Wykonanie odbudowy zastawek na rowach melioracyjnych i przepustach		Początkowy	Uzyskanie wymaganych zgód i decyzji.	2022 – 2027	1,5 mln zł	Powiat Milicki	W zależności od poziomu piętrzenia i zakresu przeprowadzonych prac
2	cały powiat (wszystkie gminy)	Modernizacja wałów przeciwpowodziowych w zlewni Baryczy	Wykonanie przebudowy wałów i urządzeń obiektów towarzyszących na odcinkach rzek wymagających dostosowania do aktualnego zagrożenia powodziowego		Nieznany	Uzyskanie wymaganych zgód i decyzji.	2022-2027	5 mln zł	PGW Wody Polskie	W zależności od poziomu piętrzenia i zakresu przeprowadzonych prac
3	cały powiat (wszystkie gminy)	Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych	Dedykowany program dotacyjny na działania związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej infrastruktury		Propozycja	Opracowanie programu, uzyskanie wymaganych zgód i decyzji	2022-2027	1 mln zł	Powiat Milicki lub Urzędy Gmin	W zależności od zakresu przeprowadzonych prac

6. Wykorzystane materiały

1. Klimat Polski 2024, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2025.
2. Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 r. poz. 1615).
3. Wieloletni Plan Strategiczny dotyczący Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu milickiego. Plan rozwoju gospodarki wodnej w powiecie milickim do roku 2026. Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (DODR). 2021.
4. Raport z przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego w 3 cyklu planistycznym. Załącznik 7. Powódź we wrześniu 2024. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, 2025.
5. Raport z zadania obejmującego opracowanie długofalowych strategii oraz rekomendacji rozwiązań wspierających odbudowę odporności społeczeństwa i infrastruktury na skutki powodzi oraz zapewnienia wsparcia eksperckiego w zakresie zarządzania ryzykiem powodziowym (zlewnia Górnej Odry). Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk o Wodzie i Gospodarki Wodnej. Warszawa, 2025.
6. Ustawa o rewitalizacji Odry z dnia 13.07.2023 r. (Dz. U. 2023 poz. 1963).
7. Ustawa z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 1940).
8. Podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych. Pawlaczyk P. (red.), Biedroń I., Brzóska P. Dondajewska-Pielka R., Furdyna A., Gołdyn R., Grygoruk M., Grześkowiak A., Horska-Schwarz S., Jusik Sz., Klósek K., Krzymiński W., Ligieża J., Łapuszek M., Okrański K., Przesmycki M., Poppek Z., Szałkiewicz E., Suska K., Żak J. Oprac. w ramach przedsięwzięcia „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych”. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2020.
9. Aktualizacja Podręcznika adaptacji dla miast. Wytyczne do przygotowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu. Hajto M. (red.), Bidłasik M., Kuśmierz A., Marcinkowski M., Potapowicz I., Rajkowska B., Romańczak A., Siwiec E. Insytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2023.
10. Biuletyny informacji publicznej gmin powiatu milickiego [dostęp 12.12.2025]
11. „Informacja na temat systemu wsparcia w ramach inwestycji B3.3.1. Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)”. Styczeń 2024. [dostęp: 12.12.2025]
12. <https://www.geoportal.gov.pl/pl/aplikacje/geoportal-krajowy> [dostęp 12.12.2025]
13. <https://klimat.imgw.pl> [dostęp 12.12.2025]
14. <https://renaturyzacja.imgw.pl> [dostęp 12.12.2025]
15. https://mapy.irt.wroc.pl/index.php/view/map?repository=dwp&project=baza_woda_2 [dostęp 12.12.2025]
16. Uchwała Nr 7617/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 24 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia dokumentu pt. Dolnośląska Polityka Wodna
17. DOLNOŚLĄSKA POLITYKA WODNA Analiza potencjału retencyjnego województwa dolnośląskiego. Instytut Rozwoju Terytorialnego. Wrocław. 2025.